

Rekommendation till DRF:s medlemmar:

FORDONSERVICE PÅ VÄG

OBS! Tillämpning av rekommendationen sker på eget ansvar.

Denna rekommendation är uppdaterad efter att Arbetsmiljöverket tagit fram ett PM tillsammans med medarbetare från Transportstyrelsen och Trafikverket. PM i sin helhet finns att finna på AV hemsida. PM i korthet är:

Grundläggande arbete: Kartlägg risker och **skriv** ner dem, finn åtgärder som minskar risker samt ta fram **skriftliga säkerhetsrutiner**. Bestäm lokalt vilka avstängnings eller skyddsanordningar (TMA, Polis mm) som behövs vid olika typer av vägar och uppdrag. Säkerställ att fordonet har sträpplat så det framgår att det är en servicebil samt har nödvändig utrustning. (Se sid xx) . Säkerställ att personal har varselkläder klass 3 samt rätt utbildning samt att de har en telefonlista med kontakter för att få stöd i olika situationer. (Polis, väghållaren, Trafikverkets trafikcentral.

Inför varje uppdrag: Gör en riskbedömning som tar hänsyn på vilken vägtyp, vilken sida av fordonet kommer montör arbeta, väder/ ljus situationen, kan arbetet utföras säkert utan TMA fordon eller behövs en avstängning av Polis. Finns varningsutrustningen i bilen samt rätt klädsel.

OBS! Arbetsmiljöverket har inte upphävt gamla förelägganden om generella krav på att använda TMA på vissa vägsträckor, t.ex E4 i Stockholm)

FORDONSSERVICE PÅ VÄG

OBS! Tillämpning av rekommendationen sker på eget ansvar.

Steg 1. Ta emot larm

- Ta reda på vad det är för typ av väg (i synnerhet motorväg, motortrafikled, 1+2-väg).
- Se till att din servicebil är lämpligt utrustad.
- Ta reda på fordonets problem.
- Fastställ behov av TMA fordon, assistans, räddningstjänst, polis.

Steg 2. Inledande åtgärder på plats

- Bedöm förutsättningarna – hur stora är riskerna?
- Är TMA fordon, assistans, räddningstjänst, polisen på väg? Invänta i så fall den.
- Behöver vägen stängas av så kontakta Vägghållare eller Polis som får utföra det.
- Parkera eget fordon ca 10 m bakom skadade fordonet, samt vrid hjulen åt höger.

Steg 3. Genomföra

- Följ de direktiv som polisen eller annan myndighet ger
- Under arbetet så håll uppsikt över trafiken.
- Ställ slutlig diagnos – analysera vad felet på fordonet är samt reparera

Steg 4. Efter insats och om något inträffar

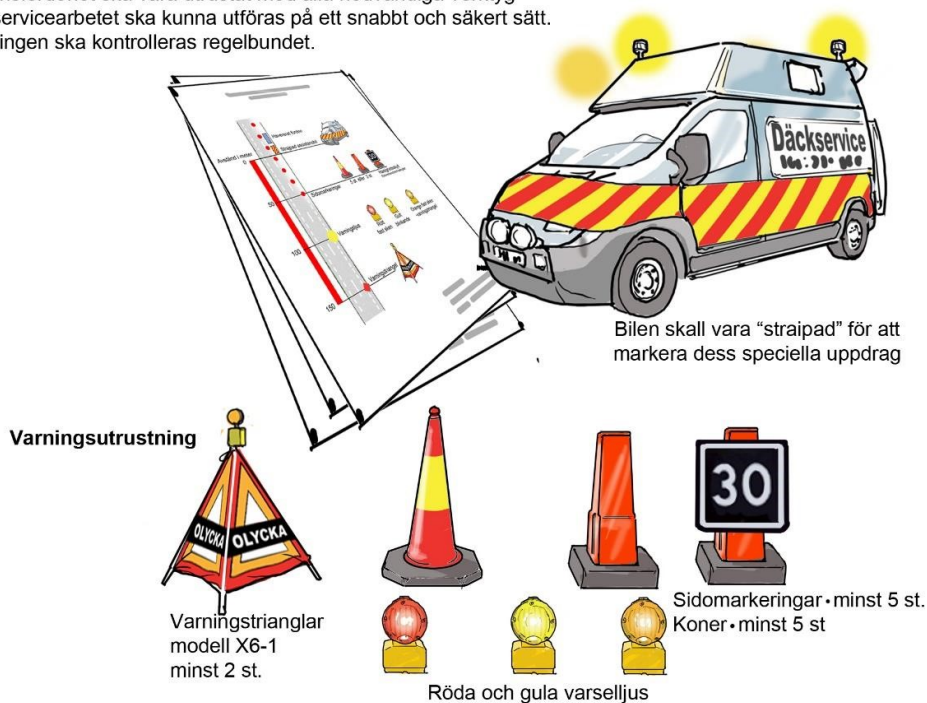
- Logga insatsen (tids, plats, kund, tillämpning av rekommendationen – avvikelser?).
- Första hjälpen – om någon kommit till skada.
- Krishantering – om olycka inträffat.

UTMÄRKNINGSMATERIAL

Servicebilen ska vara tydligt utmärkt – strajpat – så att bland annat polisen kan se att det är ett fordon med särskilt uppdrag. Följande utmärkningsmaterial bör minst finnas med i servicebilen (källa: Trafikverket):

Utrustning av assistansfordon

Assistansfordonet ska vara utrustat med alla nödvändiga verktyg för att servicearbetet ska kunna utföras på ett snabbt och säkert sätt. Utrustningen ska kontrolleras regelbundet.

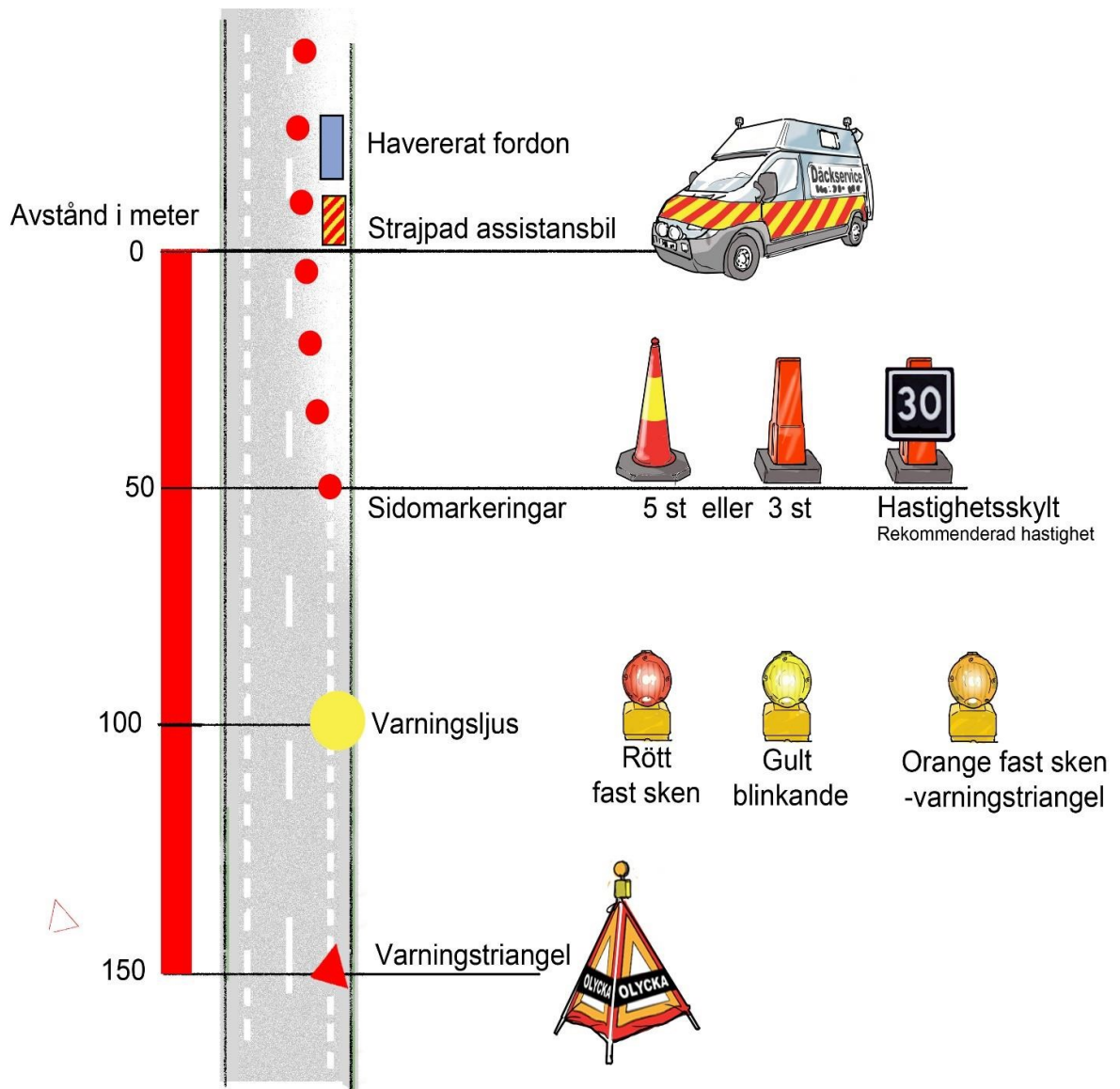

- Varselkläder, klass 3 (långbyxor klass 2 ska alltid användas, dessa kompletteras med i kombination godkänd överdel så att klass 3 uppnås)
- Varningstriangel/-trianglar X6-1
- Lyktor med orange sken att montera på varningstriangeln
- 3 st sidomarkeringsskärmar (helst 5 st) alt. minst fem koner
- Varningslykta(or) om möjligt på höj- och sänkbar ramp

Exempel på bra skyltning.

OBS! Tillämpning av rekommendationen sker på eget ansvar.

Plats för lokala kontakter:

Närmaste chef:

TMA bil:.....

Lokal väghållare :.....

.....

.....

.....

Viktiga kontakter på riksplanet:

SOS-alarm 112

Trafikradion 020 - 999 444

Trafikverkets trafikinformationscentraler

TC Gävle (Region Mitt/ Nord) 026-657534

TC/ Trafik Stockholm (region Stockholm / Öst) 08-6955030

TC Göteborg (region Väst) 031-637120

TC Malmö (region Syd) 040-285060

Kommunens beredskapssamordnare 118 118

Stockholm TMA-BIL: 08-540 88000

Polisen: 11414

Arbetsmiljöverket: 010-730 90 00, journummer 08-737 15 55

BILAGOR

Bilaga steg 1: Efter insats och om något inträffar.

Checklista för krishantering

Följande checklista är ett stöd på kort sikt om olyckan skulle vara framme:

1. Kartlägg situationen – vad har hänt?
2. Vilka är drabbade – personal, andra?
3. Underrätta anhöriga i samråd med polis och sjukhus.
4. Informera personalen före media – undvik spekulation om olycksorsaker etc.
5. Var ärlig och öppen mot media – respektera sekretess.

BILAGA 2 . Arbetsmiljöverkets PM

Avdelningen för regler 2017-03-22

Åtgärder för säkert bärgnings- och servicearbete på och vid väg

Arbetsmiljöverket utvecklar i denna PM hur vissa delar av arbetsmiljölagen och SAM-föreskrifterna ska tillämpas vid bärgnings- och servicearbete. Medarbetare från Transportstyrelsen och Trafikverket har medverkat i framtagandet. PM:en innehåller generella rutiner som inte upphäver krav i specifika beslut riktade till enskilda företag eller organisationer. Dessa gäller tills ett annat beslut fattas.

¹ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete

² TMA, Truck Mounted Attenuator, påkörningsskydd med deformationszon som monteras baktill på lastbil

³ X6, skylt specificerad i vägmärkesförordningen, särskild varningsanordning som anger att framkomligheten är inskränkt på grund av ett tillfälligt hinder eller liknande.

Passerande fordonstrafik är en allvarlig olycksfallsrisk för de som utför bärgnings- och servicearbete på och vid väg. En orsak till allvarlig arbetsskada är att en arbetstagare blir påkörd. Arbetstagarna utsätts också för avgaser, buller, vibrationer och ljus från passerande fordon vilket påverkar dem både fysiskt och psykiskt. Med bärgnings- och servicearbete avses i denna PM bärgningsarbete i vägtrafik och servicearbeten som görs på fordon såsom däckbyte eller reparationer för att fordonet ska kunna fortsätta färden.

De företag som utför bärgnings- och servicearbeten råder normalt inte över den passerande fordonstrafiken. Arbetsgivaren har ändå, enligt Arbetsmiljölagen, ett tydligt ansvar att göra arbetet säkert för arbetstagaren. Samverkan med skyddsombud är ett viktigt medel för att skapa en god arbetsmiljö vid bärgnings- och servicearbete på och vid väg.

1. Grundläggande arbetsmiljöarbete för bärgnings- och servicearbete arbete på och vid väg

- Gör en grundläggande kartläggning och riskbedömning av de arbetsskaderisker (olyckor och arbetsjukdomar) som kan förutses att uppstå inom företagets verksamhetsområde. Av riskbedömningen – som ska vara skriftlig - ska framgå vilka risker som finns och om de är allvarliga eller inte.
- Gör de åtgärder som behövs för att minska identifierade risker. För de arbetsmoment som bedöms medföra allvarliga risker ska skriftliga säkerhetsrutiner finnas. Efter en tid: kontrollera om åtgärderna fått effekt.
- Bestäm vilka avstängnings- och skyddsanordningar som behövs vid olika typer av uppdrag. I det ingår att bestämma när och var energiupptagande påkörningsskydd av typ TMA² eller liknande **alltid** ska användas för att skydda arbetstagarna. I det ingår också att beskriva i vilka situationer som arbetet inte kan utföras med passerande fordonstrafik. Avstängning av trafiken kräver normalt insatser från polis eller räddningstjänst.
- Bestäm vilka varningsanordningar som ska användas för att uppmärksamma trafikanter på det pågående bärgnings- och servicearbetet (exempelvis skylt typ X6³)

- Kontakta de väghållare som finns inom företagets verksamhetsområde för att fastställa vilka anordningar och vägmärken som får användas utan att väghållaren först måste kontaktas. Avdelningen för regler 2017-03-22

- Säkerställ att arbetstagaren är synlig för andra trafikanter både i mörker och dagsljus genom lämpliga varselkläder. Normalt används varselkläder av klass 3 enligt EN 471 eller EN ISO 20471:2013.

- - Sammanställ en lista med telefonnummer dit den enskilde arbetstagaren kan vända sig för att få stöd i olika situationer.

2. Åtgärder inför varje uppdrag

Utöver den grundläggande riskbedömningen enligt punkt 1 ska arbetsgivaren alltid se till att en specifik riskbedömning görs. Med utgångspunkt från den riskbedömningen bestäms vilka arbetsmetoder enligt nedan som ska användas och vilka arbetsskadeförebyggande åtgärder som behövs. Många gånger kan det vara bäst att vänta tills polis och/eller räddningstjänst är på plats innan bärgning eller annat servicearbete på eller invid väg påbörjas.

- - a) **Skydda arbetsplatsen med påkörningsskydd:** Exempel på skydd är energi-upptagande påkörningsskydd, TMA eller liknande. Viktigt att se till att uppsatta skyddsanordningar inte innebär risker för trafikanterna. I de flesta fall har det redan i den grundläggande riskbedömningen framgått att påkörningsskydd ska användas. Specifika förhållanden vid ett bärgnings- eller servicearbete kan göra att påkörningsskydd behövs på vägvagn och tider som inte framgår av denna. Varselkläder ska alltid bäras.

- - b) **Utföra arbetet utan särskilt skydd för passerande trafik:** I vissa fall kan omständigheterna vara så gynnsamma att en avstängnings- eller skyddsanordning inte skulle medföra någon påtaglig riskminskning från arbetsmiljösynpunkt. Det kan medföra större risk för påkörning att sätta ut och ta bort avstängnings- eller skyddsanordningen än att utföra arbetet. Varselkläder ska alltid bäras.

3. Tillämpliga trafikregler

Väghållare, Länsstyrelse och Polis är exempel på organ som under vissa omständigheter har rätten att stänga en väg för trafik. Trafiklagstiftningen ger inte någon generell rätt för bärgnings- och servicearbetare på väg att stänga av trafiken.

I Trafikförordningen finns bestämmelser om att man inte får orsaka hinder i trafiken som kan medföra fara eller olägenhet. När det inte går att omedelbart avlägsna hindret ska den som orsakat det uppmärksamma andra trafikanter på hindret genom utmärkning eller dylikt tills faran eller hindret är undanröjt.

12 kap. Trafikförordningen anger ett antal undantag för väghållningsarbete, bärgning och liknande arbete. Om omständigheterna kräver det och särskild försiktighet iakttas får fordon framföras på annars förbjudna ställen. Även parkering och omkörning mm. kan göras på andra sätt än vid normal trafik. Avdelningen för regler 2017-03-22

4. Vill du veta mer

4.1 Trafikverkets trafikcentral

Företag som arbetar i en miljö med mycket trafik kan ha god nytta av att kontakta Trafik-verkets trafikcentral. Trafikcentralen kan på olika sätt få ut information till trafikanterna. En bra information bidrar till en bättre arbetsmiljö för alla på vägen. Kontakta trafikcentralen i det geografiska området där arbete på väg utförs:

- TC Gävle (Region Mitt/Nord) 026-65 75 34
- TC/Trafik Stockholm (Region Stockholm/Öst) 08-695 50 30
- TC Göteborg (Region Väst) 031-63 71 20
- TC Malmö (Region Syd) 040-28 50 60.

4.2 Fördjupningsinformation

Handbok om Arbete på väg, Sveriges Kommuner och Landsting

Arbete med väghållningsfordon, Trafikverket

Säkerhet i vägtrafikmiljö, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Följesedel med riskanalys

- Servicebil
- Jourjobb tid.....
- Timdebiterad personal antal.....
- Avtaget däck (skrot)
- Avtaget däck (kontroll verkstad)

Kund:
Adress:
Plats för utfört arb:
Maskin/reg nr:
Rekv nr:
Beställare:
Mätarställn/km/tim maskin:

Riskanalys - görs alltid innan servicearbete på väg påbörjas

	JA	NEJ
Finns och används rätt skyddskläder/utrustning?	☐	☐
Behövs TMA-/TA-fordon för den aktuella vägen?	☐	☐
Kan fordonet flyttas till säker plats?	☐	☐
Behöver polis tillkallas?	☐	☐
Är arbetsområdet tillräckligt avspärrat?	☐	☐
Kan arbetet utföras på ett säkert sätt?	☐	☐

Kommentarer:

.....

.....

.....

☐	Däck
☐	Stomme
☐	Montering/demontering
☐	Skiftning
☐	Hjulbalansering
☐	Slang
☐	Däckreparation
☐	Slangreparation
☐	Fälg
☐	O-ring
☐	Ventil
☐	Vätskefyllning
☐	Slipning av disk
☐	Luftkontroll/pumpning
☐	
☐	

OBS - Efterdra hjulmuttrarna efter en dags körning!

Godkännes:		
Filialnr:	Kund:	
Montör:	Ort:	Datum: